

364

L'avi

(ALDC, III, 521. L'avi)

Avi, padrí, iaio i a(g)üelo són els mots més estesos, tenint en compte que *iaio* alterna generalment amb els altres. *Avi*, el més antic, s'ha format a partir del femení *àvia* (< llat. AVIA), d'ús més freqüent que el masculí (la forma masculina del llatí, AVUS, hauria donat *au), que coneix les var. men. amb l'article aglutinat, salat, *savi* 70, o literari, *lavi* 71, 72, així com la sintagmàtica *senyor avi* 81, a Mallorca aplicat a les famílies benestants, enfront del mot corrent *padrí*. Aquest deriva del llat. PATRINUS 'el qui sosté un infant a les fonts baptismals', der. de PATRUUS 'oncle patern', i aquest, de PATER, amb canvi semàntic a 'avi' pel fet que aquest solia ser el padrí de fonts (veg. semblament el ross. *parrèn* 8 < fr. *parrain* 'padrí de fonts'); té var. com la metatètica mall. *pradí*, la sintagmàtica *padrí vell* 11, potser per a distingir-lo del padrí de fonts (com a Mallorca aquest es diu *padrí jove* per a distingir-lo del *padrí* 'avi'), i el castellanisme *padrino* 89, 93, 94, 100, 102. *iaio* s'ha format sobre *iaia*, femení més freqüent, imitatiu en boca d'infants de *àvia*, i que hauria arribat a l'arag., al murcià, probablement al cast. i potser hauria contribuït a la seva difusió en alg., on podia tenir un origen expressiu. En un primer moment,

amb un més gran contacte palatal, hauria aparegut la var. *jaio* 118 o *jai*; cal tenir en compte que *iaio* alterna amb *avi*, *padrí* o *a(g)üelo*, la qual cosa denota el seu caràcter afectiu. *Abuelo* prové del cast., que deriva de AVIOLU, dim. de AVIUS, format sobre el femení AVIA i substituït de AVUS (cf. fr. *aïeul*, oc. *aujol*, port. *avó*); coneix les var. *buelo* 157, per afèresi; *a(g)üelo*, per equivalència acústica B = G (i *güelo*, per afèresi; *auelo*, per absorció de la consonant velar en la vocal del mateix timbre; *uelo*, per afèresi), a més dels dim. *abuelito* 90 i *auelito* 162, 187; en val. antic es va usar *lolo* (Ros, 1764), hipocorístic de *abuelo*, de procedència aragonesa. Entre els noms més locals cal citar *vavo* 16, 43, generat des del femení *vava*, mot expressiu infantil a imitació de *àvia*; *major* 83, a partir del significat 'd'edat avançada'; els occitanismes *gran paire* 7, *gran pare* 9 (< oc. *grand paire*), *granet* 3 (< oc. *grandet*, dim. afectuós de *grand* 'avi') i l'adaptació *pare vell* 89 (< oc. *paire grand*); els gal·licismes *pepé* 8, 11, 13 (< fr. *pépé*, reduplicació hipocorística de *père* 'pare'), amb les var. *papí* 14 i *pipí* 7. *Avi i padrí* són mots normatius des del DG₁, 1932; *iaio*, des del DIEC₁, 1995.

